

Erkeklerin Aile İçi Fiziksel Şiddette Bakışı ve Anlamlandırma Biçimleri: Ankara İli Örneği

Gıyasettin Yıldız | 0000-0001-5191-509X | [✉ gyildiz@harran.edu.tr](mailto:gyildiz@harran.edu.tr)

Harran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye

 <https://ror.org/057qfs197>

Dolunay Şenol | 0000-0003-3716-0430 | [✉ dolunaysenol@kku.edu.tr](mailto:dolunaysenol@kku.edu.tr)

Kırıkkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Kırıkkale, Türkiye

 <https://ror.org/01zhwwf82>

Öz

Aile, bireylerin kendilerini güvende hissettikleri ve temel sosyal becerilerini kazandıkları en önemli kurumdur. Bireylerin yaşamlarının ilk ve en önemli bölümünü geçirdikleri bu kurum, bireyler ve toplum üzerinde derin etkiler yaratmaktadır. Bu sebeple sağlıklı ailelerde yetişen bireyler, sağlıklı bir toplumun temelini oluşturmaktadır. Ancak, birey için güvenli bir ortam olarak görülen ailede, zaman zaman istenmeyen durumlar ortaya çıkabilmektedir. Aile içi şiddet, bu istenmeyen durumlardan biri olup toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve patriyarkal normlarla ilişkilidir. Bu çalışmada, aile içi fiziksel şiddetin erkekler tarafından nasıl algılandığı ve bu şiddetin arkasındaki sosyal ve kültürel faktörler ele alınmıştır. Araştırma, Ankara ilinde 25 Ağustos - 12 Ekim 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, en az beş yıllık evliliği ve çocuk sahibi olan erkeklerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgulara dayanmaktadır. Erkeklerin aile içi şiddeti algılama biçimleri ve bu şiddeti meşrulaştırma süreçleri, toplumsal cinsiyet normları, patriyarkal yapı ve hegemonik erkeklik gibi sosyolojik kavramlar doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, erkeklerin aile içi şiddeti çoğunlukla meşru görme veya disiplin aracı olarak kabul etme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu durum, toplumsal cinsiyet rollerinin ve patriyarkal değerlerin erkeklerin zihninde nasıl kök saldığını ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, aile içi şiddetin toplumsal kaynaklarını anlamaya ve bu kaynaklar üzerinden yapılacak müdahalelerin etkisini artırmaya yönelik önemli ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aile İçi Şiddet, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Hegemonik Erkeklik, Patriyarka, Sembolik Şiddet

Atıf Bilgisi

Yıldız, Gıyaseddin - Şenol, Dolunay "Erkeklerin Aile İçi Fiziksel Şiddette Bakışı ve Anlamlandırma Biçimleri: Ankara İli Örneği". *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 5/3 (Aralık 2024), 373-396.

<https://doi.org/10.52108/2757-5942.5.3.1>

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi	20.10.2024
Kabul Tarihi	26.11.2024
Yayın Tarihi	15.12.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından 2024 tarih ve 2024/222 sayısı kararı sayısı ile onay alınmıştır.
Benzerlik Taraması	Yapıldı - Turnitin
Etik Bildirim	dergi@sosyolojikbaglam.org
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır

Men's Perspectives on Domestic Physical Violence and Their Ways of Interpreting It: The Case of Ankara Province

Gıyasettin Yıldız | 0000-0001-5191-509X | gyildiz@harran.edu.tr

Harran University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Sociology, Şanlıurfa, Türkiye

 <https://ror.org/057qfs197>

Dolunay Şenol | 0000-0003-3716-0430 | dolunaysenol@kku.edu.tr

Kırıkkale University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Sociology,
Kırıkkale, Türkiye

 <https://ror.org/01zhwwf82>

Abstract

The family is the fundamental social unit that provides individuals with a sense of security and the opportunity to develop essential social skills. This institution, which individuals spend the majority of their lives within, exerts a profound influence on both the individual and society as a whole. It can be reasonably deduced that individuals who have been raised in healthy families form the foundation of a healthy society. However, even within the family, which is generally considered a safe environment for individuals, undesirable situations may occasionally arise. Domestic violence represents one such undesirable situation, which is associated with gender inequalities and patriarchal norms. This study examines the perceptions of domestic physical violence held by men and the social and cultural factors that underpin this violence. The research was conducted in Ankara province between August 25 and October 12 in 2024 and is based on findings from semi-structured interviews with men who have been married for a minimum of five years and have children. The study evaluated men's perceptions of domestic violence and the processes by which they legitimize this violence through the lens of sociological concepts, including gender norms, the patriarchal structure, and hegemonic masculinity. The findings indicate a tendency among men to perceive domestic violence as legitimate or to accept it as a disciplinary tool. This illustrates the pervasiveness of gender roles and patriarchal values in men's minds. The findings offer significant insights into understanding the social sources of domestic violence and enhancing the effectiveness of interventions targeting these sources.

Keywords

Domestic Violence, Gender Inequality, Hegemonic Masculinity, Patriarchy, Symbolic Violence

Citation

Yıldız, Gıyaseddin - Şenol, Dolunay "Men's Perspectives on Domestic Physical Violence and Their Ways of Interpreting It: The Case of Ankara Province". *Journal of Sociological Context* 5/3 (December 2024), 373-396.

<https://doi.org/10.52108/2757-5942.5.3.1>

Article Information

Date of Submission	20.10.2024
Date of Acceptance	26.11.2024
Date of Publication	15.12.2024
Peer-Review	Double anonymous review - Two External Reviewers
Ethical Statement	Approval was obtained from Harran University Social and Human Sciences Ethics Committee with the decision dated 2024 and numbered 2024/222.
Similarity Check	Done - Turnitin
Conflict of Interest	No conflicts of interest have been declared.
Complaints	dergi@sosyolojikbaglam.org
Funding	No external funding was received for this research.
Copyright & License	Authors of articles in the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC-ND 4.0.

Giriş

Aile içi şiddet, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de toplumsal bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.¹ Kadınların ve çocukların yoğun olarak maruz kaldığı bu şiddet türü, aile içindeki güç dengesizlikleri ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle yakından ilişkilidir.² Türkiye’de yapılan araştırmalar, aile içi şiddetin oldukça yaygın olduğunu ve birçok durumda görünmez kılındığını göstermektedir.³ Aile içi şiddet, yalnızca fiziksel zarar vermekle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet biçimlerini de içermektedir.⁴ Bu çalışma, erkeklerin aile içi fiziksel şiddete bakışını sosyolojik bir perspektifle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Erkeklerin şiddet algısı, bu algının toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkisi ve şiddetin meşrulaştırılma yolları gibi konular bu makalede ele alınacaktır.

Toplumsal cinsiyet rolleri, erkeklik ve kadınlık tanımlarını belirleyen ve bireylerin davranışlarını şekillendiren normlar setidir. Bu normlar, erkeklerin güçlü, koruyucu ve kontrol edici olmaları gerektiği yönünde baskılar oluşturmaktadır.⁵ Özellikle hegemonik erkeklik kavramı, erkeklerin toplumsal olarak kabul gören davranış kalıplarını benimsemesini ve bu kalıplara uymayanları dışlamasını beraberinde getirmektedir.⁶ Bu bağlamda, erkeklerin aile içi şiddeti nasıl algıladıkları ve hangi durumlarda meşrulaştırdıkları, toplumsal cinsiyet normlarının ve patriyarkal sistemin bir yansıması olarak değerlendirilebilir.⁷ Yapılan

¹ Tülin Günşen-İçli, “Aile İçi Şiddet: Ankara, İstanbul ve İzmir Örneği”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 11/(1-2) (Aralık, 1994).

² Nyan Linn vd., “Violence Against Myanmar Women Migrant Workers in Central Thailand and Its Impact on Quality of Life and Mental Health.” *Journal of Migration and Health* 2024, no. 100272 (October, 2024), 1-3; Zeliha Sağnıç - Selim Karyelioğlu, “Aile İçi Şiddet ve Çocuk: Çocukların Aile İçi Şiddet Deneyimleri Üzerine Bir Çalışma”, *İmgelem* 4/6 (Temmuz 2020), 81-105.

³ Ömer Alkan - Şeyda Ünver, “Determinants of Domestic Physical Violence Against Women in Turkey”, *Humanities & Social Sciences Reviews* 8/6 (November, 2021), 55-67; İpek Beyza Altıparmak, “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Boyutları: Ankara Örneği”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17(1) (Mart, 2019), 55-76; Fatma Başar - Nurdan Demirci, “Domestic Violence Against Women in Turkey”, *Pakistan Journal of Medical Sciences* 34/3 (May - June, 2018), 661; Sema Çiftçi - Yasemin Açık, “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Nedenleri”, *Artuklu International Journal of Health Sciences* 2/2 (Ağustos, 2022), 1-3; Banu Akadlı Ergöçmen vd., “Intimate Partner Violence and the Relation Between Help-Seeking Behavior and the Severity of Physical Violence Among Women in Turkey”, *Violence Against Women* 19/9 (September, 2013), 1151-1174; Neslihan Lök vd., “Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Psikososyal Desteğin Önemi”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 8/2 (Şubat, 2016), 155-161; Selma Şen - Nursen Bolsoy, “Violence Against Women: Prevalence and Risk Factors in Turkish Sample”, *BMC Women's Health* 17/1 (November, 2017), 100; Burak Mete vd., “Malatya Kent Merkezinde Yaşayan Yetişkin Kadınlarda Aile İçi Şiddet Sıklığı ve Etkileyen Faktörler”, *STED* 27/5 (Ekim, 2018), 299.

⁴ Elif Özlem Aşkın - Umur Aşkın, “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma”, *Kapadokya Akademik Bakış* 1/2 (Aralık, 2017), 16-37; Gülsen Erden - Serel Akdur, “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetleri”, *Klinik Psikoloji Dergisi* 2/3 (Aralık, 2018), 128-139.

⁵ R. W. Connell, *Masculinities* (Berkeley: University of California Press, 1995), 67; Michael Kimmel, *Guyland: The Perilous World Where Boys Become Men* (New York: HarperCollins, 2008), 4-6.

⁶ R. W. Connell - James W. Messerschmidt, “Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept”, *Gender & Society* 19/6 (December, 2005), 832-833.

⁷ William Affleck vd., “Men’s Mental Health: Social Determinants and Implications for Services,” *Canadian Journal of Psychiatry*. *Revue Canadienne de Psychiatrie* 63/9 (April 2018), 585.

çalışmalar, erkeklerin aile içi şiddeti, aile içindeki kontrolün sağlanması veya disiplin aracı olarak gördüklerini ve bu durumun toplumsal kabul gördüğünü göstermektedir.⁸

Aile içi şiddetin erkekler tarafından algılanışını anlamak, şiddetin önlenmesi ve toplumsal dönüşümün sağlanması açısından kritik bir öneme sahiptir. Erkeklerin şiddeti meşurlaştırma biçimlerini ve bu süreçte toplumsal normların rollerini inceleyerek, şiddetin nasıl devam ettirildiğini ve hangi mekanizmalarla sürdürüldüğünü ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın sonucunda, aile içi şiddetin azaltılmasına yönelik toplumsal ve politik öneriler geliştirilecektir. Örneğin, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden eğitim programları ve erkeklerin şiddete başvurmadan sorunlarla başa çıkma becerilerini geliştirmeye yönelik farkındalık kampanyaları, bu sorunun çözümünde önemli roller oynayabilmektedir.⁹ Bu çalışma, aile içi şiddeti yalnızca bireysel bir sorun olarak ele almakla kalmayıp, toplumsal yapıların ve kültürel normların bir sonucu olarak da değerlendirmektedir. Erkeklerin şiddetle ilişkisini anlamak, patriyarkal değerlerin yeniden üretilmesinin önüne geçmek ve daha eşitlikçi bir toplum inşa etmek açısından önem arz etmektedir.

1. Kavramsal Çerçeve

Aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve patriyarka kavramlarıyla yakından ilişkili bir olgudur.¹⁰ Bu nedenle aile içi şiddet, fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel boyutları içeren çok yönlü bir şiddet türü olarak tanımlanmaktadır.¹¹ Şiddetin bu çok boyutlu yapısı, toplumdaki güç ilişkileri ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle doğrudan bağlantılıdır.¹²

Toplumsal cinsiyet rolleri, toplum tarafından kadınlara ve erkeklere atfedilen davranışlar, görevler ve sorumluluklar olarak tanımlanır.¹³ Bu roller, erkekler üzerinde güç, otorite

⁸ Emmanuel A. Adjah - Isaac Agbemafle, "Determinants of Domestic Violence Against Women in Ghana", *BMC Public Health* 16 (May 2016), 368; Sibel Akça - Faruk Gençöz, "The Experience of Disgust in Women Exposed to Domestic Violence in Turkey", *Journal of Interpersonal Violence* 37/15-16 (April 2021), NP14538-NP14563; Jennifer E. Lansford vd., "Attitudes Justifying Domestic Violence Predict Endorsement of Corporal Punishment and Physical and Psychological Aggression Towards Children: A Study in 25 Low- and Middle-Income Countries", *The Journal of Pediatrics* 164/5 (January 2014), 1208-1213; John Simister - Kinga Makowiec, "Domestic Violence in India", *Indian Journal of Gender Studies* 15/3 (December 2008), 507-518; Thach Duc Tran vd., "Attitudes Towards Intimate Partner Violence Against Women Among Women and Men in 39 Low- and Middle-Income Countries", *PLoS ONE* 11/11 (November 2016), e0167438; Rubeena Zakar vd., "Men's Beliefs and Attitudes Toward Intimate Partner Violence Against Women in Pakistan", *Violence Against Women* 19/2 (February 2013), 246-268.

⁹ Nancy Russo - Angela Pirlott, "Gender-Based Violence", *Annals of the New York Academy of Sciences* 1087 (2006), 178-205; Teresa Pinto e Silva vd., "Motivational Interview Techniques and the Effectiveness of Intervention Programs with Perpetrators of Intimate Partner Violence: A Systematic Review", *Trauma, Violence & Abuse* 24/4 (October 2022), 2691-2710.

¹⁰ Akça - Gençöz, *The Experience of Disgust in Women Exposed to Domestic Violence in Turkey*, 20; Oonagh Eastmond, "The Trafficking of Men in Cambodia: How Masculinities Challenge Notions of Victimhood", *Femina Politica* 25/1 (April 2016), 67.

¹¹ Anthony Giddens, *Sociology* (Cambridge: Polity Press, 2006), 812.

¹² Pierre Bourdieu, *Masculine Domination* (Stanford: Stanford University Press, 2001), 34.

¹³ Ann Oakley, *Sex, Gender and Society* (London: Temple Smith, 1972), 45.

ve kontrol sahibi olma baskısı yaratmaktadır. Söz konusu baskı, erkeklerin aile içi şiddeti bir güç gösterisi veya kontrol aracı olarak kullanmalarına yol açabilmektedir. Bu durumu Connell, hegemonik erkeklik kavramıyla açıklar.¹⁴ Connell'e göre hegemonik erkeklik, erkeklerin toplumsal olarak kabul gören bir erkeklik modelini benimsemelerini ve bu modelin dışında kalan davranışları reddetmelerini ifade eder.¹⁵ Bu nedenle erkekler, aile içinde şiddeti meşru görmekte ve bu davranışı normatif olarak algılamaktadırlar.¹⁶ Connell ve Messerschmidt, hegemonik erkekliğin diğer erkeklik türlerini marjinalleştirirken, toplumdaki baskın erkeklik anlayışının yeniden üretilmesini sağladığını belirterek şöyle açıklar:

“Hegemonik erkeklik, diğer erkeklik biçimlerinden, özellikle de ikincil konumda olan erkekliklerden ayırt edilmiştir. Hegemonik erkekliğin istatistiksel anlamda normal olduğu varsayılmamıştır; yalnızca azınlık bir grup erkek bunu gerçekleştirebilir. Ancak kesinlikle normatiftir. O, erkek olmanın en çok onurlandırılan yolunu temsil eder, diğer tüm erkeklerin kendilerini ona göre konumlandırmasını zorunlu kılar ve kadınların erkeklere küresel düzeyde tabi kılınmasını ideolojik olarak meşrulaştırır.”¹⁷

Dolayısıyla hegemonik erkeklik, erkeklerin şiddet kullanarak otoritelerini sürdürme çabalarının toplumsal meşruiyetini de ortaya koymaktadır. Elbette bu kimliklerin içerisinde inşa edildiği patriyarkal (ataerkil) sistemle yakından ilişkilidir.¹⁸

Patriyarka, erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliğini ve bu egemenliğin toplumsal yapılar ve kurumlar aracılığıyla sürdürülmesini ifade eden bir kavramdır.¹⁹ Patriyarkal sistem ise erkeklerin aile içindeki otoritesini pekiştirmekte ve şiddeti meşrulaştırıcı bir zemin oluşturmaktadır.²⁰ Bu nedenle erkeklerin aile içi şiddete başvurmalarının ardındaki temel nedenlerden biri de bu patriyarkal yapının kendilerine sağladığı meşruiyettir. Dolayısıyla patriyarkal değerler, erkeklerin şiddeti bir hak veya zorunluluk olarak görmelerine neden olabilmektedir.²¹ Deniz Kandiyoti, “patriyarkal pazarlık” olarak kavramlaştırdığı bu durumu şöyle açıklar:

“Kadınlar, somut sınırlamalar çerçevesinde strateji geliştirirler ve bunları ataerkil pazarlıklar olarak tanımlıyorum. Farklı ataerkillik biçimleri, kadınlara farklı ‘oyun kuralları’ sunar ve baskıya karşı aktif ya da pasif direniş potansiyeliyle yaşam seçeneklerini

¹⁴ Connell, *Masculinities*, 67.

¹⁵ Connell - Messerschmidt, *Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept*, 848.

¹⁶ Connell - Messerschmidt, *Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept*, 848.

¹⁷ Connell - Messerschmidt, *Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept*, 848.

¹⁸ Alessandra Guedes vd., “Bridging the Gaps: A Global Review of Intersections of Violence Against Women and Violence Against Children”, *Global Health Action* 9 (2016), 31516; Esther Miedema vd., “Social Norms: Key Determinants of Gender-Based Violence in Timor-Leste”, *The Lancet Global Health* 4/8 (2016), e608-e609.

¹⁹ Sylvia Walby, *Theorizing Patriarchy* (Oxford: Basil Blackwell, 1990), 21.

²⁰ Alessandra Guedes vd., “Bridging the Gaps: A Global Review of Intersections of Violence Against Women and Violence Against Children”, *Global Health Action* 9 (2016), 31516; Sarah Namy vd., “Gender, Violence and Resilience Among Burmese Women in Thailand”, *Violence Against Women* 23/6 (2017), 714-731.

²¹ Deniz Kandiyoti, “Bargaining with Patriarchy”, *Gender & Society* 2/3 (1988), 276.

maksimize etmek ve güvenliği en üst düzeye çıkarmak için farklı stratejiler gerekir.. Bu tür analizler, sınıf, ırk ve toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkiler üzerine yapılan teorik tartışmalarda görülen yapay ayrımları çözer, çünkü katılımcıların stratejileri birkaç seviyedeki sınırlamalar tarafından şekillendirilir. Kadınların stratejileri her zaman belirli ataerkil pazarlıklar bağlamında oynanır ve bu pazarlıklar, onların pazar ve ev içi seçeneklerini tanımlar, sınırlar ve etkiler.”²²

Kandiyoti, bu kavram ile patriyarkal sistemin içerisinde oluşan pazarlığın, kadınların ve erkeklerin kendi çıkarlarını en iyi şekilde korumak için patriyarkanın sunduğu sınırlı fırsatlara nasıl adapte olduklarını göstermektedir. Bu bağlamda, erkeklerin aile içi şiddeti meşrulaştırma biçimleri, patriyarkanın kendilerine sunduğu otorite ve güç ilişkileriyle doğrudan bağlantılı olduğunu söylemek mümkün.

Ataerkil sistem içerisinde sunulan otorite ve güç ilişkilerinin bireyler tarafından günlük hayata nasıl aktarıldığını Pierre Bourdieu, sembolik şiddet kavramıyla açıklar.²³ Bourdieu, sembolik şiddeti “toplumun baskın gruplarının, kendi güçlerini ve ayrıcalıklarını meşrulaştırarak, bu güç ilişkilerini doğal ve kaçınılmaz olarak sunması” şeklinde tanımlar.²⁴ Bu kavram, aile içi şiddetin sadece fiziksel değil, aynı zamanda sembolik bir boyutu olduğunu da vurgulamaktadır. Dolayısıyla sembolik şiddet, erkeklerin kadınlar üzerindeki kontrolünü güçlendiren ve şiddeti meşru kılan bir araç olarak işlev görmektedir. Bu nedenle kavram, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin günlük yaşamda nasıl yeniden üretildiğini ve bu eşitsizliklerin toplum tarafından nasıl meşrulaştırıldığının anlaşılmasında oldukça önem arz etmektedir.

Hegemonik erkeklik ve patriyarka kavramlarının yanı sıra, erkeklik krizleri de aile içi şiddetle ilişkili olarak ele alınabilir. Erkeklik krizleri, erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleri konusunda yaşadıkları belirsizlik ve baskıların bir sonucu olarak ortaya çıkmakta ve bu durum şiddete başvurma olasılığını artırmaktadır.²⁵ Kimmel, “erkeklik krizini “erkeklerin toplumsal olarak kendilerinden beklenen rollerle yaşadıkları uyumsuzluk sonucu ortaya çıkan bir kimlik karmaşası” olarak tanımlar.²⁶ Ekonomik sıkıntılar, işsizlik ve toplumsal statü kaybı gibi faktörler, erkeklerin şiddet eğilimlerini tetikleyen unsurlar arasında yer alır.²⁷ Bu bağlamda, aile içi şiddetin toplumsal yapı ve kültürel normlarla nasıl ilişkili olduğu, erkeklerin bu şiddet biçimine bakış açılarının nasıl şekillendiği ve bu bakış açısının toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve patriyarka ile nasıl bağlantılı olduğu tartışılacaktır. Ayrıca, erkeklerin aile içi şiddeti meşrulaştırma süreçleri ve bu süreçlerin toplumsal kabulü üzerinde durulacaktır. Erkeklerin şiddeti meşrulaştırma yolları, toplumsal cinsiyet rolleri ve patriyarkal de-

²² Kandiyoti, *Bargaining with Patriarchy*, 276.

²³ Bourdieu, *Masculine Domination*, 35.

²⁴ Bourdieu, *Masculine Domination*, 35.

²⁵ Michael Kimmel, *Misframing Men: The Politics of Contemporary Masculinities* (New Brunswick: Rutgers University Press, 2010).

²⁶ Kimmel, *Misframing Men: The Politics of Contemporary Masculinities*, 45.

²⁷ Anthony Giddens, *Sociology*; Serpil Sancar, *Erkeklik: İmkânsız İktidar* (İstanbul: Metis Yayınları, 2012)

ğerlerle yakından ilişkili olup, bu süreçlerin anlaşılması şiddetin önlenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir.²⁸

Toplumsal normlar ve patriyarkal değerlerin, erkeklerin şiddetle ilişkisini nasıl şekillendirdiğini anlamak, şiddetin önlenmesi ve toplumsal dönüşümün sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen politikalar ve farkındalık kampanyaları gibi müdahalelerin önemi vurgulanacaktır. Özellikle, erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirilmesi ve şiddetsiz iletişim becerilerinin geliştirilmesi, aile içi şiddetin önlenmesinde önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.²⁹

2. Yöntem

Çalışma, nitel bir araştırma yöntemi kullanılarak erkeklerin aile içi fiziksel şiddete bakış açılarını anlamayı hedeflemektedir. Araştırmanın temel veri toplama yöntemi derinlemesine görüşmelerdir. Derinlemesine görüşmeler, bireylerin deneyimlerini, algılarını ve düşüncelerini detaylı bir şekilde anlaşılmasına olanak tanıyan bir yöntemdir.³⁰ Bu yöntem, erkeklerin şiddete yönelik tutumlarını, şiddetin nedenlerini ve bu tutumların nasıl şekillendiğini anlamak açısından oldukça önemlidir.

Araştırmada, farklı sosyo-ekonomik ve kültürel arka planlara sahip erkeklerle görüşmeler yapılmıştır. Bu sayede, şiddete yönelik bakış açılarının nasıl değişiklik gösterdiği ve hangi faktörlerin şiddeti meşrulaştırmada etkili olduğu daha kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Araştırma, katılımcıların aile içi şiddet konusundaki deneyimlerini ve düşüncelerini açık uçlu sorular aracılığıyla ortaya koymayı amaçlamaktadır. Katılımcıların yaş, eğitim durumu, ekonomik durum gibi demografik özellikleri de analiz edilerek şiddet algısının hangi koşullarda değişiklik gösterdiği incelenmeye çalışılmıştır.³¹

²⁸ Stephen Burrell, "‘Cause We're All Just Part of the System Really': Complicity and Resistance in Young Sportsmen's Responses to Violence Against Women Prevention Campaigns in England", *Sociological Research Online* 28/2 (November 2021), 336-354; Francisco Perales - Gary Bouma, "Religion, Religiosity and Patriarchal Gender Beliefs: Understanding the Australian Experience", *Journal of Sociology* 55/2 (2018), 323-341; Marina Simić - Tim Rhodes, "Violence, Dignity and HIV Vulnerability: Street Sex Work in Serbia", *Sociology of Health & Illness* 31/1 (January 2009), 1-16.

²⁹ Amy M. Cohn vd., "The Role of Emotion Dysregulation in the Association Between Men's Restrictive Emotionality and Use of Physical Aggression", *Psychology of Men & Masculinity* 11/1 (January 2010), 53-64; Cristina Miralles-Cardona vd., "Educating Prospective Teachers for a Sustainable Gender Equality Practice: Survey Design and Validation of a Self-Efficacy Scale", *International Journal of Sustainability in Higher Education* 23/2 (2021), 379-403.

³⁰ John W. Creswell, *Nitel Araştırma Yöntemleri*, çev. ed. B. Demir - M. Bütün (Ankara: Siyasal Kitabevi, 2021); Norman K. Denzin - Yvonna S. Lincoln, *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (Thousand Oaks, CA: Sage, 2011); Michael Quinn Patton, *Qualitative Research and Evaluation Methods* (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2002).

³¹ David Silverman, *Doing Qualitative Research*, 4. Baskı (London: Sage Publications, 2013).

2.1. Katılımcı Seçimi

En az beş yıldır devam eden evliliği ve çocukları olan erkeklere uygulanan bu çalışmada, amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. En az beş yıldır evli olan erkeklere katılımcı olmaları için teklif götürüldüğünde, bazı katılımcıların böyle bir teklife çok sıcak bakmadıkları fark edilmiştir. Bu nedenle şartları sağlayan 43 erkeğe görüşme talebi ile gidilmiş olmasına rağmen 28 erkek katılımcı olmayı kabul etmiştir. Bununla birlikte 28 görüşmeciden 6'sı görüşmeler sırasında şiddet konusunun "aile mahremiyeti" olarak değerlendirdikleri belirterek görüşmeyi sonlandırmışlardır. Katılımcı olmayı kabul etmeyen ve katılımcı olmayı kabul ettiği halde görüşmelerini sürdürmek istemeyen erkeklerin, görüşmeleri kabul etmemelerinin sebebi olarak genellikle aile içinde yaşananların özel olduğunu ve dışarıdaki insanlarla görüşülmesinin uygun olmadığını düşündüklerini gerekçe olarak gösterdikleri dikkati çekmiştir.

2.1. Veri Toplanma Süreci ve Veri Analizi

Araştırmanın veri toplama süreci, katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, katılımcıların rahat bir ortamda kendilerini ifade edebilmeleri amacıyla gizlilik ilkesi gözetilerek yapılmıştır. Görüşmelerde, erkeklerin aile içi fiziksel şiddeti nasıl tanımladıkları, şiddeti hangi durumlarda meşru gördükleri ve bu şiddetin toplumsal ve kültürel kaynakları ele alınmıştır. Amaçlı örneklem yöntemi ile ulaşılan 22 erkek katılımcı ile yapılan görüşmeler, 25 Ağustos - 12 Ekim 2024 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. 22 katılımcı erkeğin aile içindeki fiziksel şiddete bakış açılarını ortaya koyan ifadelerinin sosyolojik değerlendirmeleri üzerinden yapılan bu çalışmadan elde edilen verilerin, fiziksel şiddetin ortadan kaldırılma çalışmalarında bir bakış açısı oluşturması beklenmektedir.

Toplanan veriler, tematik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Tematik analiz, verilerdeki ana temaların belirlenmesi ve bu temaların nasıl birbirleri ile ilişkili olduğunun anlaşılmasına olanak tanır.³² Bu yöntem, erkeklerin aile içi şiddete yönelik algılarının ve bu algıların toplumsal normlarla nasıl şekillendiğinin derinlemesine incelenmesini sağlamıştır. Çalışmada görüşmelerden elde edilen veriler, toplumsal cinsiyet rolleri, hegemonik erkeklik ve patriyarka gibi kavramlar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

2.2. Etik Onay ve Gizlilik

Katılımcıların haklarını ve gizliliklerini koruma amacıyla araştırma, Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından 11.10.2024 tarih ve 2024/222 sayılı karar

³² Virginia Braun – Victo, ia Clarke, "Using Thematic Analysis in Psychology", *Qualitative Research in Psychology* 3/2 (July 2006), 77-101; Zeynep Tüfekçi, *Nitel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Patton Yayınları, 2022); Michael Quinn Patton, *Qualitative Research and Evaluation Methods*, 4. Baskı (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2021).

sayısı ile etik onay alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma etiği konusunda tüm araştırmacılar eğitilmiştir. Katılımcılara, araştırmanın amacı ve süreci hakkında detaylı bilgi verilmiş ve gönüllü olarak katılmaları sağlanmıştır. Gönüllü katılımı ve güvenliği sağlamak için tüm çalışma boyunca katılımcılar bilgilendirilerek onam alınmıştır. Görüşmeler sırasında elde edilen tüm veriler anonimleştirilmiş ve katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuştur.

2.3. Demografik Özellikler

Araştırma kapsamında 22 erkek katılımcı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılar, en az beş yıllık evli olma ve en az bir çocuk sahibi olma kriterlerine göre seçilmiştir. Yaşları 28 ile 63 arasında değişen katılımcıların çoğunluğunun çocuk sayısı iki veya üçtür. Katılımcıların sosyo-ekonomik durumları ve eğitim düzeyleri farklılık göstermektedir; bu da şiddetin algılanışında farklı perspektiflerin ortaya çıkmasına olanak tanımıştır. Katılımcılar ile ilgili detaylı bilgi Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Görüşmeci No	Kaç yıllık Evli	Çocuk Sayısı	Yaşı
G1	5	2	31
G2	7	1	38
G3	8	3	32
G4	6	2	28
G5	21	2	42
G6	6	1	38
G7	8	2	32
G8	25	3	49
G9	32	2	47
G10	8	2	52
G11	10	2	46
G12	11	1	36
G13	24	4	45
G14	40	3	63
G15	9	1	40
G16	11	2	35
G17	9	3	29
G18	17	1	40
G19	14	2	36

G20	18	2	39
G21	26	2	51
G22	15	2	49

3. Bulgular

Erkeklerin aile içi fiziksel şiddete yönelik algıları ve şiddetin meşrulaştırılmasıyla ilgili bulgular tematik bir şekilde sunulmuştur. Bulgular, erkeklerin şiddet algısını etkileyen toplumsal ve kültürel dinamikler ile bu dinamiklerin şiddetin meşrulaştırılması üzerindeki rolünü kapsamaktadır. Temalar, erkeklerin şiddeti tanımlama biçimlerini, patriyarkal normların etkisini ve şiddetin nesiller arası aktarımını içeren ana konuları ve bu konuların altında yer alan alt temaları birbiriyle bağlantılı olarak ele almaktadır. Bu çerçevede, erkeklerin aile içi şiddeti algılama, meşrulaştırma ve uygulama süreçleri ayrıntılı olarak incelenmiştir.

3.1. Aile İçi Şiddetin Tanımı ve Meşrulaştırılması

Bu tema, erkeklerin aile içi şiddeti nasıl tanımladıklarını ve bu şiddeti hangi durumlarda meşru gördüklerini ele almaktadır. Bulgular, erkeklerin şiddeti disiplin aracı olarak değerlendirmeleri, bu şiddeti mahrem bir mesele olarak görmeleri ve toplumsal normlarla uyumlu bir şekilde meşrulaştırma eğilimleri üzerine odaklanmaktadır. Ayrıca, bu başlık altında şiddetin hangi koşullar altında kabul edilebilir görüldüğü ve hangi gerekçelerle savunulduğu da ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu kapsamda, erkeklerin şiddet algısı, toplumsal normlar ve patriyarkal değerler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

3.1.1. Aile İçi Şiddete İlişkin Farkındalık

Katılımcılar arasında aile içi şiddete dair farkındalık düzeyleri farklılık göstermektedir. Katılımcıların bir kısmı, aile içi şiddetin zararlarının farkında olduklarını ve bu nedenle kendi ailelerinde şiddet uygulamaktan kaçındıklarını belirtmiştir. Bu grup, çocukluk dönemlerinde maruz kaldıkları şiddetin olumsuz etkilerini tecrübe ettiklerini ve bu nedenle bu tür davranışlardan uzak durduklarını ifade etmiştir. Bu konuda bir katılımcı, şiddetin zararlarını ve bu nedenle aile içinde şiddet olmaması gerektiğini şöyle açıklamaktadır:

“Aile içi şiddet, aile bireylerinin daha çok da ailede güçlü olanların güçsüz olanlara uyguladığı şiddettir. En güvenli liman olan ailede bu şiddete maruz kalmak en kötüsü. Kim olursan ol, kimseye dayak atamazsın... Bunun farkında olsan kıllarına zarar vermezsin, değil ki dayak atacaksın.” (G16)

Katılımcının ifadesi, aile içinde şiddetin güç dengesizlikleri temelinde şekillendiğine işaret etmektedir. Kişi, aileyi “güçlü olanların güçsüz olanlara şiddet uyguladığı bir yer” olarak tanımlayarak, şiddetin aile içinde yer alan güç dengesizliğine dayandığına işaret etmektedir. Ayrıca, aileyi “en güvenli liman” olarak tanımlasa da şiddetin bu güven duygusunu yıktığını ifade etmektedir. Bu bağlamda, şiddetin meşruiyetini sorgulamış ve hegemonik

erkeklik normlarına uygun olmayan bir bakış açısı geliştirmiştir. Connell tarafından ortaya atılan hegemonik erkeklik kavramı, erkeklerin güç ve kontrol sahibi olması gerektiğini varsayar.³³ Katılımcının “*dayak atamazsın*” ifadesi, bu varsayıma karşı bir duruş sergileyerek şiddetin meşrulaştırılmasına karşı çıkmaktadır. Bu durum bir başka katılımcı anlatımına şu şekilde yansımıştır:

“Eskiden çocuk dövme suç değildi. Ben babamdan çok dayak yedim. Annemi de dö-verdi. Aile içi şiddet deyince benim aklıma babanın çocuklarına ve eşine uygulamış olduğu şiddet geliyor. Şiddeti bana göre kimse uygulayamaz ama babalar kendilerinde hak görüyorlar.... Ama aile içindeki şiddete karşıyım.” (G11)

Katılımcının, babanın aile içindeki şiddetini, “*babalar kendilerinde hak görüyorlar*” şeklinde ifade ederek patriyarkal yapının babalar üzerindeki etkisini göstermektedir. Aynı zamanda, kendi yaşadığı şiddeti normalleştirme eğiliminde olması ve “*çocuk dövme suç değildi*” ifadesini kullanması, bu tür şiddetin nesiller boyunca aktarılan bir pratik olduğuna işaret etmektedir. Bununla birlikte, katılımcının “*şiddete karşı*” olduğunu belirterek, bir yandan da bu normlara karşı bir eleştiri geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, erkeklerin hegemonik erkeklik rollerine bağlılık gösterirken aynı zamanda bu rollerle çatışma yaşadıklarını gösteren bir erkeklik krizi örneği olarak değerlendirilebilir.³⁴ G11, şiddetin yanlış olduğunu fark etse de patriyarkal sistemin ve geçmiş deneyimlerinin etkisiyle bu pratiği sorgulamakta ve belirli bir düzeyde normalleştirmektedir.

Her iki görüşmecinin ifadeleri de, toplumsal cinsiyet rolleri ve patriyarkal normların aile içi şiddeti nasıl şekillendirdiğine ve bu normların nasıl içselleştirildiğine dair örnekler sunmaktadır. G16'nın şiddeti reddetme eğilimi ve G11'in yaşadıklarını normalleştirip aynı zamanda eleştirmesi, erkeklerin hegemonik erkeklik ve patriyarka ile ilişkilerinde yaşadığı karmaşıklığı ve çelişkileri ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, aile içi şiddet sadece fiziksel bir eylem değil, aynı zamanda toplumsal yapıların ve normların bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

3.1.2. Şiddeti Meşrulaştırması ve Mahremiyet Algısı

Katılımcıların bir kısmı, aile içindeki şiddeti reddetmekte ve bu tür olayların abartıldığını belirtmektedir. Bu grup, aile içindeki fiziksel müdahaleleri disiplin veya kontrol sağlama amacıyla değerlendirmekte ve şiddeti, şiddet olarak adlandırmaktan kaçınmaktadır. Bu grupta yer alan katılımcılar, şiddetin aile içinde “*mahrem*” bir konu olduğunu ve dışarıdan müdahale edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu katılımcılara göre, dışarıdan müdahale gereksizdir ve ailede yaşananlar mahrem kabul edilmelidir. Bu yaklaşımda, aile içi şiddetin toplum tarafından fazla abartıldığı ve aslında bu tür durumların doğal kabul edilmesi gerektiği savunulmaktadır:

³³ Connell, *Masculinities*, 67.

³⁴ Kimmel, *Misframing Men*, 45.

“Hep abartılıyor bu konu. Aile içinde yaşanandan sana ne, bana ne. Şiddet dediğin, zarar vermek içindir. Ailede kimse kimseye zarar vermek istemez. Bazı kişiler bunu büyütüp büyütüp duruyorlar. Ailelerde şiddet midet yok bence.” (G14)

“Hep bir arada yaşarken her şey olabilir. Şimdi bi taktılar buna şiddet diye. Bazan senin o şiddet dediğin hayat kurtarır. Şiddet dediğin ıslatıp ıslatıp dövme derler bizde. Sanki evlerde o var. Bi de şimdi psikolojik şiddet, ekonomik şiddet gibi şeyler söylüyorlar. Herkes sanacak ki aile demek savaş alanı demek. Yok öyle şey.” (G8)

“Ailede şiddet mi olur? Olana şiddet dersin olur tabi de. Cilveleşmedir o. Hele hele karı koca arasında hiç olmaz. Karı koca arasına nifak sokmak o. İster cilveleşme de ister ev içi dengeler de. Sadece onlar olur. Gerisi abartı bence. Böyle böyle boşanmaları arttırıyorlar.” (G21)

Bu tür görüşler, patriyarkal yapının ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisini ortaya koymakta ve erkeklerin aile içi şiddeti meşrulaştırma sürecinde mahremiyet vurgusunun önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle yaşları görece daha yüksek olan katılımcılar, ailede yaşananlara karşıldığı zaman istenmeyen durumların ortaya çıktığını, bu sebeple de ailenin dengelerini bozan ifadelerle yer verilmemesi gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte görüşmeler sırasında katılımcıların genellikle kendilerine uygulanmış olmasının olumsuz sonuçlarının kendilerinde görünmediğine veya aile bireylerine uygulamış oldukları fiziksel şiddetin olumsuz sonuçlarının olduğuna inanmadıklarını belirterek aile içi fiziksel şiddet hakkında olumsuz ifadeler kullanmadıkları/kullanmak istemedikleri fark edilmiştir.

3.2. Patriyarkal Normların ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Şiddet Üzerindeki Etkisi

Görüşme grubundaki erkeklere, kendilerine aile içinde fiziksel şiddet uygulanıp uygulanmadığı ve uygulandı ise hangi gerekçelerle fiziksel şiddet uygulandığı ve kendilerine aile içinde uygulanan şiddet ile ilgili düşüncelerinin ne veya neler olduğu soruldu. Alınan cevaplara genel olarak bakıldığında katılımcıların hepsinin aile içinde fiziksel şiddete uğramış olmaları dikkat çekici bulunmuştur. Katılımcıların büyük bir kısmı (17 katılımcı), aile içi fiziksel şiddete maruz kaldıklarını ve aile bireylerinin kendilerini aile içi şiddete maruz bıraktığını belirtmiştir. Aile içi şiddetin nedenine ilişkin katılımcıların vermiş olduğu cevaplar ise iki alt tema oluşturmuştur. Bunlardan birinci şiddetin terbiye aracı olarak kabulüdür. İkinci tema ise şiddetin nesilden nesile aktarılması temasıdır. Her iki tema da şiddetin patriyarkal ile bağlantılı olarak yapısal bir boyutu olduğunu göstermektedir.

3.2.1. Şiddetin Terbiye Aracı Olarak Kabulü

Katılımcılar, şiddeti bir terbiye aracı olarak kabul etmekte ve bu tür bir davranışın çocukların ve diğer aile bireylerinin eğitimi açısından gerekli olabileceğini ifade etmektedir-

ler. Bu yaklaşımda, şiddet eylemleri genellikle eğitimin bir parçası olarak değerlendirilmekte ve çocukların yanlış davranışlarını düzeltmek için kullanılacak bir yöntem olarak görülmektedir. G7'nin ifadesi bu durumu açıkça yansıtmaktadır:

“Dayak bana göre bi terbiye aracı. Bize de dayak atıldı. Valla ben şimdi dayakla tanışmayan çocukları (gülüyor) bizden daha iyi durumda görmüyorum. Baba dedem de ninem de anam babam da hatta ve hatta amcalarım da dayak attı. Öyle öldüresiye dövme değil tabi. Adamlar iyi adam yetiştirme kaygısında. Bak etrafına bizler adam gibi adamız. Veya kadın gibi kadınlar benim ablalarım. Ben de anneleri de çocuklarımıza yeri geldiğinde vurduk. Ama ne onlarda ne bizde sorun yok. İyi insanlarız. Kimsenin namusunda gözümüz yok. Çalmayız çırpamayız. Demek ki zararlı değil. İyiymiş. Biraz yargılarken düşünmek lazım. Falakaya yatırmaktan bahsetmiyoruz. Azıcık ayar vermekten bahsediyoruz. Büyüklerin bence hakkı var.” (G7)

Katılımcının ifadesinde, şiddetin “*terbiye aracı*” olarak tanımlanması, erkeklik normları ve toplumdaki hegemonik erkeklik algısıyla doğrudan ilişkilidir. Katılımcı, “*adam gibi adam*” yetiştirme kaygısıyla dayak uygulandığını belirterek, hegemonik erkeklik rollerinin bu tür şiddeti meşru kıldığını ve şiddetin erkekliğin bir parçası olarak görüldüğünü vurgulamaktadır. Şiddetin çocuk yetiştirmede bir araç olarak kullanılması ve bu süreçteki “*adam gibi*” ifadesi, hegemonik erkeklik normlarını yeniden üretme ve bu normları toplumsal olarak kabul edilen bir davranış kalıbı olarak ortaya koyma çabasını göstermektedir. Ayrıca katılımcının, “*büyüklerin bence hakkı var*” şeklindeki ifadesi, patriyarkal bir düşünceyi yansıtmaktadır. Bu ifade, kişinin otoriteye dayalı bir aile yapısını savunduğunu ve bu yapı içerisinde büyüklerin, çocuklar üzerinde otorite kullanma hakları olduğunu düşündüğünü gösterir. Benzer şekilde G5 numaralı katılımcının ifadeleri bu konudaki görüşleri özetler niteliktedir:

“Söyle bana, bizim yaşlarımızda olup da anne babasından dayak yemeyen var mıdır? Var mıdır? Ben hiç görmedim. Hem her şeye şiddet dememek lazım. Benim nenem ben dayak yiyip ona koştduğumda, ‘Şefkat tokatı o kuzum. Ana babanın vurduğu yerden gül biter. Onlar senin kötülüğünü ister mi hiç?’ derdi. Biz de bizim iyiliğimiz için der, ses etmezdik. Şimdi öyle mi? Yan baktın şiddet, kulak çektin şiddet, dövdün şiddet. Nasıl terbiye edeceğiz bu çoluk çocuğu? Sorarım hadi söyle. Bizden daha mı ruh dünyası iyi şimdikilerin. Abartı bazı şeyler. Anne babalar da öcü oldu.” (G5)

Görüldüğü üzere katılımcılar, çocukların disipline edilmesi konusunda eski yöntemlerin “*şimdi işe yaradığımı*” ifade ederek modern toplumsal normlara uyum sağlama konusunda zorluk çektiklerini belirtmektedir. Bu durum, Kimmel’in erkeklik krizi kavramıyla açıklanabilir.³⁵ *Erkeklik krizi*, erkeklerin geleneksel erkeklik rollerinin ve normlarının değişen toplumsal dinamiklere uyum sağlayamaması sonucu ortaya çıkan bir kimlik karmaşasıdır. G5’in “*Anne babalar da öcü oldu*” ifadesi, erkeklerin değişen toplumsal normlar karşısında güç ve kontrol kaybı hissettiklerine işaret etmektedir. Bu kaybın, erkeklerin

³⁵ Kimmel, *Misframing Men*, 45.

otoritelerini sürdürmek için şiddeti bir araç olarak kullanmalarına ve bu şekilde hegemonik erkeklik rollerine tutunmalarına yol açtığı söylenebilir. Bu değerlendirmelere göre, katılımcıların ifadeleri toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, patriyarka ve hegemonik erkeklik normları çerçevesinde anlam kazanmaktadır. Şiddet, hem otoriteyi sürdürmenin bir aracı hem de toplumsal olarak kabul edilen ve normalleşmiş bir pratik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, patriyarkal yapıların ve toplumsal normların şiddeti nasıl meşrulaştırdığını ve sürdürülebilir hale getirdiğini göstermektedir. Görüşmecilerin ifadeleri, şiddetin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda sembolik bir boyutunun da olduğunu ve toplumsal cinsiyet normlarıyla derinlemesine bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır.

3.2.2. Şiddetin Nesilden Nesile Aktarımı

Görüşmelerde elde edilen bulgular, şiddetin nesiller arası aktarılan bir davranış biçimi olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların çoğunluğu, kendi çocukluk dönemlerinde şiddete maruz kaldıklarını ve bu durumu normal bir eğitim yöntemi olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bu tür bir şiddetin meşru görülmesi, aile içinde öğrenilen davranış kalıplarının bir sonucu olarak değerlendirilmiştir. Bu durum, şiddetin nesilden nesile aktarılan bir davranış biçimi olarak sürdürüldüğünü göstermektedir. G1'in ifadesi bu aktarımı özetlemektedir:

“Dayak yedim de attım da. Yalan söylemeye gerek var mı? Bu coğrafyada olup da dayak yemeyen ben bilmem valla. Bence yoktur. Babam bizi çok döverdi. Ağlatmazdı da. İçin için annenin yanında ağlarsın. Benim annem hep ‘Baban senin yanlışlarını düzeltmek için yapıyor. Babalara karşı gelinmez. Sen de çocuklarını döveceksin. Kötü olduğun için mi döveceksin? Onun iyiliği için.’ derdi. Ben de sonra çocuklarıma vurdum. Çok değil de tokat attım. Kulaklarını çektim. Bunlar normal şeyler. İyi olsun diye uğraşır insan çocukları. Öyle işte. Kızgın da değilim, kızmaz da çocuklarım bana. Nasıl diyorlar, niyet iyi. Hemen her şeyi kötüye çekmeyin öyle.” (G1)

“Babalar, anneler çocuklarına kötülük için yapmaz bunu. Hem şiddet deyip büyütülüyor. Babam da annemi de bizi de döverdi. Araları çok iyi. Ben eşimi çok dövmedim. Ama bir iki kere esaslı dövdüm. Yalan olmasın şimdi. Ama bizim aile çevrede elle gösterilir. Başlarda otoriteni göstermek için gerekir. Şimdi ayda alemde. Eeee onlar da çizgiden çıkmasınlar. Çıkınca olur. Durduk yere olmaz. Beni de küçükken hem annem hem babam hem ablalarım dövdü. İyi ki de dövmüşler. Adam gibi adam oldum sayelerinde. Ben dayağa karşı değilim. Kız çocukları neyse ne de erkek çocukları için mutlaka gerekir bence. Beni babam evliyken eşimin, oğlumun, yengelerimin yanında dövdü.” (G2)

G1 ve G2'nin ifadeleri, şiddetin nesiller boyunca nasıl aktarıldığını ve bu aktarım sürecinde nasıl içselleştirildiğini açıkça ortaya koymaktadır. G2'nin “*Beni de küçükken hem annem hem babam hem ablalarım dövdü. İyi ki de dövmüşler. Adam gibi adam oldum sayelerinde*” şeklindeki ifadesi, şiddetin toplumsal cinsiyet rollerinin bir parçası olarak kabul gördüğünü ve bu şiddetin sembolik olarak nasıl normalleştirildiğini göstermektedir. Bourdieu'nün sem-

bolik şiddet kavramı, bu tür bir normleştirme sürecinin anlamlandırılmasında yol gösterici olmaktadır.³⁶ Sembolik şiddet, güç dengesizliklerinin toplum tarafından kabul edilmesi ve normleştirilmesi sürecidir. G2'nin şiddeti, "adam gibi adam olmak" ve "iyilik" amacıyla yapılmış bir eylem olarak görmesi, sembolik şiddetin bir örneğidir. Bu durum, toplumsal normlar ve patriyarkal değerler çerçevesinde şiddetin nesiller arası aktarımını ve bu şiddetin doğal bir eğitim aracı olarak kabul edilmesini sağlamaktadır.

Hem aile içi şiddete maruz kaldığını hem de çeşitli aile bireylerini şiddete maruz bıraktığını söyleyenlerin ifadelerine genel olarak bakıldığında; aile içi şiddetin patriyarkal normlar ve hegemonik erkeklik algısı üzerinden nasıl meşrulaştırıldığını göstermektedir. Şiddetin bir eğitim ve disiplin aracı olarak kabul edilmesi, erkeklerin toplumsal normlar doğrultusunda otoritelerini sürdürebilmeleri adına kullandıkları bir araç olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ifadeler, patriyarkal değerlerin ve hegemonik erkeklik normlarının toplumsal yapılar içinde nasıl kökleştiğini ve şiddeti nasıl meşru hale getirdiğini ortaya koymaktadır.

3.3. Şiddetin Uygulayıcıları

3.3.1. Çocuğun Eğitilmesi İçin Şiddet Anne ve Baba'nın Hakkı

Katılımcıların aile içinde yaşanan fiziksel şiddeti, şiddet olarak değerlendirmek yerine aile bireylerini terbiye etmek için kullanılan bir yöntem olarak değerlendirdiklerine dikkati çekmektedir. Şiddeti terbiye aracı olarak değerlendirmeleri sebebiyle kastedilen terbiyeyi kimlerin kimlere uygulamasının uygun olduğu soruldu. Alınan cevapların büyük bir kısmında, anne babaların çocuklarına ve erkeklerin tüm aile bireylerine şiddet uygulama haklarının olduğu şeklinde değerlendirmek mümkün oldu. Buna göre çocuklarına anne babalarının fiziksel şiddet uygulayabilme haklarının olduğunu düşünen katılımcıların ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

"Bence anne baba dışında kimsenin hakkı yok. Onların da görevi çocuklarını eğitmek. Tabi bu sebeple uygulayabilirler sadece. Başka türlüünü düşünmek olmaz." (G19)

"Baba da anne de uygulayabilir. Zaten anne şefkati çok büyük bir şiddete izin vermez. Terbiye edecek ya ondan anne daha çok uygular. Anne yavaş şiddet uygular. Baba bir kez bilemedin birkaç kez döver çocuğu ama anneden daha etkili olur. Anneler de bence babalar dövmenin hem canları çok acımasın hem de onurları kırılmasın diye bence ondan şiddet uygularlar. Anne yumuşatır yani (gülüyor)." (G9)

"Anne babanın hakkı var. Ama biz öyle gördük dedelerin nenelerin de bana göre hakkı var. Sonuçta onların da torunları. Kötü olsunlar istemezler. Çoğu ailede anne tarlada da çalışsa, başka yerde de çalışsa çocukların bakımı terbiyesi dede nenede. Yanlış mı? Terbiye ederken birkaç tokat bence şiddet değil." (G14)

³⁶ Bourdieu, *Masculine Domination*, 35.

“Anne baba çocuğunu eğitirken olabilir. Şimdikiler yapmıyorlar her şey daha kötü oldu.”
(G2)

Katılımcıların ifadelerinden de anlaşılacağı gibi çocuğun eğitimi üzerinde etkisi olabilenlerin özellikle de anne babaların çocuklarına fiziksel şiddet uygulama haklarının olduğunu düşünen görüşme grubunda büyük bir grup bulunmaktadır. Bu gruptakilerin bir bölümü, çocuğun eğitimini üstlenen aile içinde kim veya kimler varsa hepsinin fiziksel şiddet uygulama haklarının olduğunu söyleyerek, aile içindeki fiziksel şiddeti önemli bir terbiye aracı olarak değerlendirdiklerini de ortaya koymaktadırlar. Katılımcılar arasında bu yönde düşünenlerin sayılarının yüksek olması, geleneksel yöntemlerle çocuk eğitime bakanların sayılarının günümüzde de önemli bir oranda olduğuna işaret etmektedir.

3.3.2. Evin Reisi Olarak Şiddet Erkeğin Hakkı

Erkeklerin aile içi şiddeti meşrulaştırma süreçleri, patriyarkal normlarla yakından ilişkilidir. Katılımcılar, kendilerini aile reisi olarak görmekte ve bu nedenle aile içindeki otoritenin sağlanması gerektiğini düşünmektedirler. Şiddetin bu otoriteyi sağlamak için bir araç olarak kullanılması gerektiğine inanan bazı katılımcılar, bu tür eylemleri “*terbiye amaçlı şiddet*” olarak adlandırmaktadırlar. Bu görüş, erkeklerin evdeki otoritelerini sağlamak ve aile düzenini korumak adına şiddet kullanabileceği düşüncesini desteklemektedir. G5’in ifadesi bu durumu açıkça ortaya koymaktadır:

“Madem erkek evin reisi tabi ki eşine de şiddet uygulayabilir. Öyle vara yoğa değil ama onların iyiliği için yapabilir. Şimdi siz erkek kadına şiddet uygulayamaz diyeceksiniz belli ama o zaman neden erkek evin reisi? Hem idare edecek hem de şiddet uygulayacak. Olmaz öyle şey. Erkek olmak da zor.” (G5)

Benzer şekilde, G10 numaralı katılımcının “*baba evin terbiyesinden sorumlu*” şeklindeki ifadesi ile bu konudaki düşüncesini şu şekilde ortaya koymaktadır:

“Baba evin terbiyesinden sorumlu. Karısına da kızına da oğluna da dayak atar. Dayak dedik, canını alır demedik. Ata demek evden sorumlu demek. Hem çok abartmamak lazım: Askerde de komutan dayak atmıyor mu? Evin komutanı da erkek. Kim yanlış yaparsa düzeltmeye çalışır. Evine çeki düzen verecek, otoritesini sağlayacak adam. Hem aile içine karışılmaz.” (G10)

Katılımcı, erkeklerin aile içindeki otoritesini “*evin düzenini sağlamak*” amacıyla kullandığını belirtmektedir. Kişinin, “*Kim yanlış yaparsa düzeltmeye çalışır. Evine çeki düzen verecek, otoritesini sağlayacak adam*” ifadesi, erkeklerin ailedeki otoritelerini pekiştirebilmek için şiddeti bir araç olarak kullandığını göstermektedir. Bununla birlikte kişinin, “*aile içine karışılmaz*” ifadesi ise patriyarkal değerlerin aileyi koruma gerekçesiyle dış müdahaleye kapalı tuttuğunu ve bu şekilde erkeklerin otoritesini daha da güçlendirdiğini göstermektedir.

Bu görüşmeler, patriyarkal normların ve hegemonik erkeklik rollerinin erkeklerin aile içindeki şiddeti meşru bir otorite aracı olarak görmelerine nasıl zemin hazırladığını göster-

mektedir. Erkeklerin aile içinde “reis” olarak konumlandırılması, şiddeti kullanma hakkını ve bu hakkın toplum tarafından kabul edilmesini beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, şiddet sadece bireysel bir eylem olarak değil, aynı zamanda sembolik bir araç olarak toplumsal yapılar içinde kökleşmiş ve bu yapılar tarafından meşrulaştırılmıştır. Bu durum, patriyarkal yapıların aile içinde nasıl sürdürüldüğünü ve bu yapıların erkeklere otorite ve kontrol sağlamak adına şiddeti nasıl meşru hale getirdiğini ortaya koymaktadır.

4. Tartışma

Bu çalışmanın bulguları, erkeklerin aile içi şiddeti algılama biçimlerinin toplumsal cinsiyet normları ve patriyarkal yapıların etkisiyle şekillendiğini göstermektedir. Erkeklerin, aile içi şiddeti meşru görme veya terbiye aracı olarak kabul etme eğilimlerinin, toplumsal cinsiyet rollerinin güç ve otorite üzerindeki etkisiyle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, özellikle hegemonik erkeklik kavramının erkekler üzerindeki baskısını ve onların toplum tarafından belirlenen güç ve kontrol rollerine uygun davranma zorunluluğunu açıklamaktadır.³⁷ Bu bölümde, elde edilen bulguların literatürle ilişkisi ve bu bulgular ışığında toplumsal dönüşüm önerileri tartışılacaktır.

Öncelikle, araştırmada elde edilen bulguların, erkeklerin aile içi şiddeti meşrulaştırma süreçlerinin toplumsal normlara ve patriyarkal değerlere nasıl dayandığını açıkça ortaya koyduğu söylenebilir. Katılımcıların bir kısmının aile içi şiddeti mahrem bir konu olarak değerlendirmeleri ve dış müdahalelere karşı çıkmaları, bu şiddetin toplumsal olarak nasıl kabul gördüğünü ve meşrulaştırdığını göstermektedir. Bu bağlamda, şiddetin özel alan olarak değerlendirildiği ve dolayısıyla sosyal kontrolün dışında kaldığı vurgulanmalıdır. Bu durum, Bourdieu'nün sembolik şiddet kavramıyla da örtüşmektedir; sembolik şiddet, toplumun belli bir kesiminin baskın değerlerini ve normlarını meşrulaştırarak, şiddetin görünmez hale gelmesine katkıda bulunmaktadır.³⁸

Araştırmada elde edilen diğer bir önemli bulgu, erkeklerin aile içi şiddeti terbiye aracı olarak görme eğilimleridir. Bu durum, özellikle geleneksel toplumsal normlar ve ataerkil değerlerle ilişkili olarak açıklanabilir. Katılımcıların çoğunluğunun şiddeti eğitimin bir parçası olarak değerlendirmeleri ve bu tür bir davranışın aile içindeki otoriteyi sağlamak için gerekli olduğunu düşünmeleri, patriyarkal yapının erkeklerin zihninde nasıl köklendiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuç, Walby'nin patriyarka kavramıyla uyumludur; patriyarkal sistemin erkeklere sağladığı meşruiyet ve güç, aile içinde şiddetin sürdürülmesinin zemini oluşturmaktadır.³⁹

Ayrıca, araştırma bulgularına göre erkeklerin büyük bir kısmı, aile içindeki fiziksel şiddeti normalleştirmiştir. Katılımcıların çoğunluğu, kendi çocukluk dönemlerinde şiddete

³⁷ Connell - Messerschmidt, *Hegemonic Masculinity*, 840.

³⁸ Bourdieu, *Masculine Domination*, 37.

³⁹ Walby, *Theorizing Patriarchy*, 100.

maruz kaldıklarını ve bu durumu normal bir eğitim yöntemi olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bu da şiddetin nesilden nesile aktarılan bir davranış biçimi olduğunu göstermektedir.⁴⁰ Bu noktada, Kimmel'in erkeklik krizleri kavramı devreye girmektedir. Toplumsal beklentilerin ve ekonomik sorunların yarattığı baskı, erkeklerin aile içi şiddete başvurma olasılığını artırmaktadır. Erkekler, aile içindeki şiddeti otoritelerini ve erkeklik rollerini pekiştirme aracı olarak kullanmaktadırlar.

Bu bağlamda, araştırma bulguları ışığında önerilen toplumsal ve politik müdahaleler, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmayı ve erkeklerin şiddetsiz iletişim becerilerini geliştirmeyi amaçlamalıdır. Patriyarkal normların değiştirilmesi ve erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki bilinç düzeylerinin artırılması, aile içi şiddetin önlenmesinde önemli bir rol oynayabilir. Bu nedenle, eğitim programları ve farkındalık kampanyaları hem bireysel hem de toplumsal düzeyde dönüşüm sağlamak açısından kritik öneme sahiptir.

Sonuç

Bu çalışma, erkeklerin aile içi şiddete bakış açılarının toplumsal cinsiyet normları, patriyarkal yapı ve hegemonik erkeklik kavramları doğrultusunda nasıl şekillendiğini analiz etmektedir. Araştırmanın bulguları, erkeklerin aile içi şiddeti genellikle terbiye aracı veya kontrolü sağlama amacıyla kabul etme eğiliminde olduklarını ve bu durumun toplumsal normlarla desteklendiğini ortaya koymaktadır. Erkeklerin aile içinde fiziksel şiddeti otorite sağlama ve aile düzenini koruma amacıyla kullandıkları, patriyarkal değerlerin ve hegemonik erkeklik normlarının bu şiddetin nesiller boyunca sürmesine neden olduğu görülmektedir.

Bulgular, şiddetin sadece bireysel bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal normlar ve kültürel yapılar tarafından meşrulaştırılan bir olgu olduğunu göstermektedir. Erkeklerin şiddeti özel bir alan olarak görmeleri ve bu alanın dış müdahaleye kapalı olması gerektiğine inanmaları, şiddetin toplum içinde görünmez ve kabul edilebilir hale gelmesine yol açmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerinin, erkeklerin aile içindeki konumlarını güçlendiren bir unsur olarak aile içi şiddeti desteklediği görülmektedir. Görüşmeciler, ailede "reis" olarak konumlandırılan erkeklerin, aile bireyleri üzerinde şiddet uygulama hakkına sahip olduklarını düşünmekte ve bu durumu patriyarkal değerler doğrultusunda meşru görmektedirler.

Bu çalışma, aile içi şiddetin, patriyarkal yapının ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nasıl yeniden üretildiğinin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Şiddetin nesiller boyunca bir terbiye aracı olarak aktarılması ve geleneksel değerlerin meşrulaştırılması, aile içi şiddetin devam etmesine ve bu şiddetin toplumsal kabul görmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda, aile içi şiddetin önlenmesi için toplumsal normların ve patriyarkal değerlerin dönüşmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Son olarak, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden eğitim programları, farkındalık

⁴⁰ Kimmel, *Misframing Men*, 60.

kampanyaları ve erkeklerin şiddetsiz iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik politikaların yaygınlaştırılması, aile içi şiddetin son bulmasına katkı sağlayabilir. Bu tür dönüşümler, hem aile içinde daha sağlıklı ilişkilerin kurulmasına hem de daha eşitlikçi bir toplumun inşasına olanak tanıyacaktır. Şiddetin meşrulaştırıldığı patriyarkal yapının dönüştürülmesi, ancak etkili ve sürekli bir toplumsal değişim süreci ile mümkün olabilir. Bu nedenle, aile içi şiddetin önlenmesine yönelik toplumsal ve politik girişimlerin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça | References

- Adjah, Emmanuel A. - Isaac Agbemaflle. "Determinants of Domestic Violence Against Women in Ghana." *BMC Public Health* 16 (May, 2016), 368.
- Affleck, William vd., "Men's Mental Health: Social Determinants and Implications for Services." *Canadian Journal of Psychiatry. Revue Canadienne de Psychiatrie* 63/ 9 (April 2018), 581-589. <https://doi.org/10.1177/0706743718762388>
- Akça, Seray – Gençöz, Faruk. "The Experience of Disgust in Women Exposed to Domestic Violence in Turkey." *Journal of Interpersonal Violence* 37/15-16 (April 2021), NP14538-NP14563. <https://doi.org/10.1177/08862605211013953>
- Alkan, Ömer – Ünver, Şeyda. "Determinants of Domestic Physical Violence Against Women in Turkey." *Humanities & Social Sciences Reviews* 8/6 (November 2020), 55-67. <https://doi.org/10.18510/hssr.2020.867>
- Altıparmak, İpek Beyza. "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Boyutları: Ankara Örneği." *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 17/1 (Mart 2019), 55-76. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.544775>
- Aşkın, Elif Özlem – Aşkın, Umut. "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma." *Kapadokya Akademik Bakış* 1/2 (Aralık 2017), 16-37.
- Başar, Fatma – Demirci, Nurdan. "Domestic Violence Against Women in Turkey." *Pakistan Journal of Medical Sciences* 34/3 (May – June 2018), 660-665.
- Bourdieu, Pierre. *Masculine Domination*. Stanford: Stanford University Press, 2001.
- Braun, Virginia – Clarke, Victoria. "Using Thematic Analysis in Psychology." *Qualitative Research in Psychology* 3/2 (July 2006), 77-101.
- Burrell, Stephen. "'Cause We're All Just Part of the System Really': Complicity and Resistance in Young Sportsmen's Responses to Violence Against Women Prevention Campaigns in England." *Sociological Research Online* 28/2 (November 2021), 336-354. <https://doi.org/10.1177/13607804211049463>
- Cohn, M. Amy vd., "The Role of Emotion Dysregulation in the Association Between Men's Restrictive Emotionality and Use of Physical Aggression." *Psychology of Men & Masculinity* 11/1 (January 2010), 53-64. <https://doi.org/10.1037/a0018090>
- Connell, R. W. - James W. Messerschmidt. "Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept." *Gender & Society* 19/6 (December 2005), 829-859.
- Connell, R. W. *Masculinities*. Berkeley: University of California Press, 1995.
- Creswell, John W. *Nitel Araştırma Yöntemleri*. ed. B. Demiş - M. Bütün. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2021.
- Çiftçi, Sema – Açıık, Yasemin. "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Nedenleri." *Artuklu International Journal of Health Sciences* 2/2 (Ağustos 2022), 1-7. <https://doi.org/10.29228/aijhs.15>
- Denzin, Norman K. - Lincoln, Yvonna S. *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2011.
- Eastmond, Oonagh. "The Trafficking of Men in Cambodia: How Masculinities Challenge Notions of Victimhood." *Femina Politica* 25/1 (2016), 66-78. <https://doi.org/10.3224/feminapolitica.v25i1.23410>

- Erden, Gülsen – Akdur, Serel. “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Cınayetleri.” *Klinik Psikoloji Dergisi* 2/3 (Aralık 2018), 128-139. <https://doi.org/10.31828/kpd2602443808092018m000003>
- Ergöçmen, Banu Akadlı vd., “Intimate Partner Violence and the Relation Between Help-Seeking Behavior and the Severity and Frequency of Physical Violence Among Women in Turkey.” *Violence Against Women* 19/9 (September, 2013), 1151-1174. <https://doi.org/10.1177/1077801213498474>
- Giddens, Anthony. *Sociology*. Cambridge: Polity Press, 2006.
- Günşen-İçli, Tülin. “Aile İçi Şiddet: Ankara, İstanbul ve İzmir Örneği.” *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 11/1-2 (Aralık 1994), 149-162.
- Kandiyoti, Deniz. “Bargaining with Patriarchy” *Gender & Society* 2/3 (September 1988), 274-290.
- Kimmel, Michael. *Guyland: The Perilous World Where Boys Become Men*. New York: HarperCollins, 2008.
- Kimmel, Michael. *Misframing Men: The Politics of Contemporary Masculinities*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2010.
- Lansford, Jennifer E. vd., “Attitudes Justifying Domestic Violence Predict Endorsement of Corporal Punishment and Physical and Psychological Aggression Towards Children: A Study in 25 Low- and Middle-Income Countries.” *The Journal of Pediatrics* 164/5 (January 2014), 1208-1213. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2013.11.060>
- Linn, Nyan vd., “Violence Against Myanmar Women Migrant Workers in Central Thailand and Its Impact on Quality of Life and Mental Health.” *Journal of Migration and Health* 100272 (October 2024), 1-9.
- Lök, Neslihan vd., “Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Psikososyal Desteğin Önemi.” *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 8/2 (Şubat 2016), 155-161.
- Mete, Burak vd., “Malatya Kent Merkezinde Yaşayan Yetişkin Kadınlarda Aile İçi Şiddet Sıklığı ve Etkileyen Faktörler.” *STED* 27/5 (Ekim 2018), 297-304.
- Miralles-Cardona, Cristina vd., “Educating Prospective Teachers for a Sustainable Gender Equality Practice: Survey Design and Validation of a Self-Efficacy Scale.” *International Journal of Sustainability in Higher Education* 23/2 (2021), 379-403. <https://doi.org/10.1108/ijshe-06-2020-0204>
- Oakley, Ann. *Sex, Gender and Society*. London: Temple Smith, 1972.
- Patton, Michael Quinn. *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemi*. çev. ed. B. Demiş - M. Bütün. Ankara: Pegem Akademi, 3. Baskı, 2021.
- Patton, Michael Quinn. *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2002.
- Perales, Francisco – Bouma, Gary. “Religion, Religiosity and Patriarchal Gender Beliefs: Understanding the Australian Experience.” *Journal of Sociology* 55/2 (2018), 323-341. <https://doi.org/10.1177/1440783318791755>
- Pinto e Silva, Teresa vd., “Motivational Interview Techniques and the Effectiveness of Intervention Programs with Perpetrators of Intimate Partner Violence: A Systematic Review.” *Trauma, Violence & Abuse* 24/4 (October 2022), 2691-2710. <https://doi.org/10.1177/15248380221111472>
- Russo, Nancy – Pirlott, Angela. “Gender-Based Violence.” *Annals of the New York Academy of Sciences* 1087/1 (2006), 178-205. <https://doi.org/10.1196/annals.1385.024>

- Sağrıç, Zeliha - Karyelioğlu, Selim. "Aile İçi Şiddet ve Çocuk: Çocukların Aile İçi Şiddet Deneyimleri Üzerine Bir Çalışma." *İmgelem* 4/6 (2020), 81-106.
- Sancar, Serpil. *Erkeklik: İmkânsız İktidar*. İstanbul: Metis Yayınları, 2012.
- Silverman, David. *Doing Qualitative Research*. London: Sage Publications, 4. Baskı, 2013.
- Simić, Marina - Rhodes, Tim. "Violence, Dignity and HIV Vulnerability: Street Sex Work in Serbia." *Sociology of Health & Illness* 31/1 (January 2009), 1-16. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9566.2008.01112.x>
- Simister, John - Makowiec, Kinga. "Domestic Violence in India." *Indian Journal of Gender Studies* 15/3 (December 2008), 507-518. <https://doi.org/10.1177/097152150801500304>
- Şen, Selma - Bolsoy, Nursen. "Violence Against Women: Prevalence and Risk Factors in Turkish Sample." *BMC Women's Health* 17/1 (Ekim 2017), 100. <https://doi.org/10.1186/s12905-017-0454-3>
- Tran, Thach Duc. vd., "Attitudes Towards Intimate Partner Violence Against Women Among Women and Men in 39 Low- and Middle-Income Countries." *PLoS ONE* 11/11 (November, 2016), e0167438. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0167438>
- Walby, Sylvia. *Theorizing Patriarchy*. Oxford: Basil Blackwell, 1990.
- Zakar, Rubeena vd., "Men's Beliefs and Attitudes Toward Intimate Partner Violence Against Women in Pakistan." *Violence Against Women* 19/2 (February 2013), 246-268. <https://doi.org/10.1177/1077801213478028>